യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 136

ഭാസ ഉവാച .
അഥാഹം തം മഹാദേവം പാവകം പൃഷ്ടവാനിദമ് .
ശുകപക്ഷതികോണസ്ഥോ/ ഭൂയതാമവനീശ്വര .. 1
ഭഗവൻസർവയജ്ഞേശ സ്വാഹാധിപ ഹുതാശന .
കിമിദം നാമ സംപന്നം കഥ്യതാം കിമിദം ശവമ് .. 2
വഹ്നിരുവാച .
ശ്രൂയതാമഖിലം രാജന്യഥാവദ്വർണയാമി തേ .
ത്രൈലോക്യ-ഭാസുരാനന്തശവവൃത്താന്തമക്ഷതമ് .. 3
അസ്ത്യനന്തമനാകാരം പരമം വ്യോമ ചിന്മയമ് .
യത്രേമാന്യപസംഖ്യാനി ജഗന്തി പരമാണവഃ .. 4
ശുദ്ധചിന്മാത്രനഭസി തസ്മിൻസർവഗതേ ക്വചിത് .
സർവാത്മന്യുദഭൂത്സംവിത്സംവേദനമയീ സ്വയമ് .. 5
സാ തേജഃപരമാണുത്വമപശ്യദ്വേദനാവശാത് .
ഭാവിതാർഥാത്മകതയാ സ്വപ്നേ ത്വമിവ പാന്ഥതാമ് .. 6
പരമാണുരസംവിത്ത്വാദപശ്യദണുതാം സ്വയമ് .
ഭാസ്വതീം പദ്മജരജസ്തുല്യാം സംകല്പനാത്മികാമ് .. 7
സോച്ഛൂനതാം ഭാവയന്തീ പുനരപ്യഭവത്സ്വയമ് .
ചക്ഷുരാദീനീന്ദ്രിയാണി വപുഷ്യന്വഭവത്സ്വതഃ .. 8
അപശ്യദഗ്രേ ച ജഗച്-ച+ക്ഷുരാദി സ്വഭാവതഃ .
ആധാരാധേയവദ്ഭൂതമയം സ്വപ്നപുരം യഥാ .. 9
അസുരോ നാമ തത്രാസീത്പ്രാണീ മാനീ ബഭൂവ ഹ .
അസത്യപ്രതിഭാസാത്മ പിതൃമാതൃപിതാമഹഃ .. 10
ദർപോത്സിക്തതയാ തത്ര കസ്യചിത്സ മഹാമുനേഃ .
യദാ മൃദിതവാനാസീദാശ്രമം ശർമഭാജനമ് .. 11
മുനിഃ ശാപമദാത്തസ്യ മഹാകാരതയാശ്രമഃ .
ത്വയാ യന്നാശിതോ മൃത്വാ ഭവ ത്വം മശകോ/ധമഃ .. 12
സ തച്ഛാപഹുതാശോ/ഥ തസ്മിന്നേവ തദാ ക്ഷണേ .
അസുരം ഭസ്മസാച്ചക്രേ ജലമൗർവ ഇവാനലഃ .. 13
നിരാകാരം നിരാധാരമാകാശവലയോപമമ് .
ചിത്തം കിംചിദിവാചേത്യമാസീച്ചേതനമാസുരമ് .. 14
തദേകത്വം യയൗ സാമ്യാദ്ഭൂതാകാശേന ചേതനമ് .
തദാസ്പദേന തത്രാഥ വായുനാ ചൈകതാം യയൗ .. 15
ആസീച്ചേതനവാതാത്മാ/ഭവിഷ്യത്പ്രാണിനാമകഃ .
രജസാ പയസാ വ്യാപ്തസ്തേജസാ നഭസാണുനാ .. 16
സ പഞ്ചതന്മാത്രമയശ്ചിന്മാത്രലവകോ/ണുകഃ .
സ്പന്ദമാപ സ്വഭാവേന വ്യോമ്നി വാതലവോ യഥാ .. 17

അഥ തസ്യാനിലാന്തസ്ഥം ചേതനം തദ്ധ്യബുധ്യത .
കാലാനിലജലൈർഭൂമൗ ബീജമങ്കുരകൃദ്യഥാ .. 18
ശുദ്ധശാപവിദന്തസ്ഥാ മശകത്വവിദാസ്യ ചിത് .
വേധിതാ മശകാങ്ഗാനി വിദിത്വാ മശകോ്ഽഭവത് .. 19
സ്വേദജസ്യാല്പദേഹസ്യ നിഃശ്വാസനിപതത്തനോഃ .
ദ്വേ തസ്യ മശകസ്യേഹ ദിനേ ഭവതി ജീവിതമ് .. 20
ശ്രീരാമ ഉവാച .
പ്രാണിനാമിഹ സർവേഷാം യോന്യന്തരജ ഏവ കിമ് .
സമുദ്ഭവഃ സംഭവതി കിമുതാന്യോ്ഽപി വാ പ്രഭോ .. 21
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ബ്രഹ്മാദീനാം തൃണാന്താനാം ദ്വിധാ ഭവതി സംഭവഃ .
ഏകോ ബ്രഹ്മമയോ്ഽന്യസ്തു ഭ്രാന്തിജസ്താവിമൗ ശ്രൃണു .. 22
പൂർവരൂഢജഗദ്ഭ്രാന്തിഭൂതതന്മാത്രരഞ്ജനാത് .
ഭൂതാനാം സംഭവഃ പ്രോക്തോ ഭ്രാന്തിജോ ദൃശ്യസങ്ഗതഃ .. 23
അഭാതായാം ജഗദ്ഭ്രാന്തൗ ഭൂതഭാവഃ സ്വയം ഭവൻ .
യഃ സ ബ്രഹ്മമയഃ പ്രോക്തഃ സംഭവോ ന സ യോനിജഃ .. 24
ഏവം സ്ഥിതേ സ മശകോ ജഗദ്ഭ്രാന്തിവശോത്ഥിതഃ .
ന തു ബ്രഹ്മോത്ഥിതസ്തസ്യ രാമ ചേഷ്ടാക്രമം ശ്രൃണു .. 25
ക്ഷമേക്ഷുശഷ്പകക്ഷാദിപുഞ്ജഗുഞ്ജേഷു ഗുഞ്ജതാ .
സ്വായുഷോ്ഽർധം ദിനം തേന സർവം ഭുക്തം വിവൽഗതാ .. 26
ശാദ്വലോദരദോലായാം ദോലനം ബാലലീലയാ .
ചിരമാരബ്ധമേതേന സാർധം മശികയാ സ്വയമ് .. 27
ദോലാശ്രമാർതസ്തത്രാസൗ യാവദ്വിശ്രാമ്യതി ക്വചിത് .
താവദ്ധരിണപാദാഗ്രഗിരിപാതേന ചൂർണിതഃ .. 28
ഹരിണാനനസംദർശത്യക്തപ്രാണതയാ തയാ .
പൂർവക്രമഗൃഹീതാക്ഷഃ സ ജാതോ ഹരിണസ്തതഃ .. 29
വിഹരൻഹരിണോ്ഽരണ്യേ വ്യാധേന ധനുഷാ ഹതഃ .
വ്യാധാ-നനഗ-ദൃഷ്ടിത്വാത്-സംജാതോ വ്യാധ ഏവ സഃ .. 30
വ്യാധോ വനേഷു വിഹരൻസംയാതോ മുനികാനനമ് .
തത്ര വിശ്രാന്തവാൻസങ്ഗാന്മുനിനാ പ്രതിബോധിതഃ .. 31
ഭ്രാന്തഃ കിമിദമാദീർഘദുഃഖായ ധനുഷാ മൃഗാൻ .
ഹംസി പാസി ന കസ്മാത്ത്വം തന്ത്രം ജഗതി ഭങ്ഗുരേ .. 32

ആയുർവായു-വിഘട്ടിതാഭ്ര-പടലീ/ലമ്/ബാമ്ബു-വദ്/ഭങ്ഗുരം
ഭോഗാ മേഘവിതാനമധ്യവിലസ+ത്സൗദാമനീചഞ്ചലാഃ .
ലോലാ യൗവനലാലനാ ജലരയഃ കായഃ. ക്ഷണാ-പായവാൻ-
പുത്ര+ ത്രാസമുപേത്യ സംസൃതിവശാ+ന്നിർവാണ-മന്വിഷ്യതാം .. 33

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ മശക+വ്യാധ-ബോധനം നാമ ഷട്ത്രിശ-ദധിക-
ശതതമഃ സർഗഃ .. 136 ..

63Oo
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
3.1.2023